

1. Шапсигов М.М. Особенности использования интернет технологий в образовательном процессе вуза / М.М.Шапсигов, Х.М.Гучапшев. // Управление экономическими системами: электронный научный журнал ВАК, № регистрации СМИ ЭЛ №ФС77-35217 от 06.02.2009 г., - 2014.- С. 96 - 112.
2. Роберт И. В. Информационные и коммуникационные технологии в образовании: учебно-методическое пособие. [Высшее педагогическое образование] / И. В. Роберт, С. В. Панюкова, А. А. Кузнецов, А. Ю. Кравцова; под ред. И. В. Роберт. — М.: Дрофа: 2008. - 312 с.
3. Беленький П. П. Информатика: учеб. /П. Беленький, Е. Жукова, Т. Кантор и др. – Ростов-на Дону: Феникс: 2002. - 448 с.
4. Белых Н. Г. Использование информационных технологий при реализации модульного обучения физике / Н. Г. Белых. // Среднее профессиональное образование: ежемесячный теоретический и научно-методический журнал, М.:ЗАО «Миратос», - 2009. - №10- С. 22 - 27.
5. Заливчей С.А. Использование информационных и коммуникационных технологий в процессе формирования профессиональных компетенций студентов техникума / С.А. Заливчей. // Современные проблемы науки, образования и производства: Материалы Международной научно-практической конференции студентов, аспирантов, специалистов, преподавателей и молодых ученых. – Н. Новгород,НФ УР АО, -2009. – С. 304-306.
6. Кручинина Г. А. Готовность будущего учителя к использованию новых информационных технологий обучения: монография / Г.А. Кручинина. – Н. Новгород: 1996.-176 с.
7. Юцявичене, П.Ю. Теория и практика модульного обучения / П.А. Юцявичене. – Каунас: 1989.- 272 с.
8. Беспалько В.П. Программированное обучение: дидактические основы /В. П. Беспалько. - М.: Высшая школа: 1971. - 300 с.
9. Ахметов Н. К. Теория и практика игрового обучения в подготовке учителя / Н. К. Ахметов. – Алматы: 1995. – 205 с.
10. Ахметов Н. К. Игровое обучение в химическом качественном анализе /Н. К. Ахметов, А.Р. Нурахметова, А. Е Сагимбаева. - А: Улагат: 2015. - 251 с.
11. Trademark Snap Shot Prosecution History for Review Correspondence . United States Patent and Trademark Office.
12. Флэнаган Д. JavaScript. Карманный справочник. Сделайте веб-страницы интерактивными! /Д. Флэнаган. - Москва.: Издательский дом "Вильямс": 2015. – 320 с.
13. <https://chemicalgame1.netlify.com/>
14. <https://chemicalgame2.netlify.com/>

ПРОБЛЕМНЕ НАВЧАННЯ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Благодарь К.С.

Полтавський державний аграрний університет

На сучасному етапі розвитку нашого суспільства зросла соціальна потреба в нестандартно мислячих творчих особистостях. Пошуки моделей, які дозволяли б навчати критичного, продуктивного мислення, привели до створення проблемного навчання - одного з видів навчання, заснованих на використанні евристичних методів.

Проблемне навчання — це така організація процесу навчання, сутність якої полягає в утворенні в навчальному процесі проблемних ситуацій, вирішенні та вирішенні студентами проблем [4].

Різні автори користуються різними визначеннями педагогічної проблемної ситуації:

1. інтелектуальне ускладнення, коли людина не може пояснити явище, факт відомим йому способом дії (М. І. Махмутов)[2];
2. явно або смутно усвідомлене суб'єктом ускладнення, шляхи подолання якого вимагають пошуку нових знань, способів діяльності (І. Я. Лернер)[1];
3. початковий момент мислительного процесу (С. А. Рубінштейн) [3].

При проблемному навчанні діяльність викладача і здобувача можна описати так (табл.) [4].

Викладач	Здобувач
Ставить перед здобувачами проблемну задачу у вигляді питання, досвіду тощо	Сприймає завдання і починає осмислювати можливі шляхи її вирішення
Організовує роздуми здобувачів над поставленим завданням	Висловлює можливі варіанти вирішення задачі
Пропонує довести справедливості висунутого варіанту розв'язання задачі	Доводить раціональність одного з варіантів вирішення задачі
Якщо гіпотеза учнів вірна, то просить зробити з неї висновки про придбаних нових знаннях	Робить висновки та узагальнення про придбаних нових знаннях
При хибності припущень пропонує знайти помилку, ставить уточнюючу задачу або конкретизує її	Шукає вірне рішення задачі
Узагальнює отримане здобувачами рішення задачі, заохочує успіхи або вказує на деякі неточності, щоб удосконалювати процес проблемних міркувань	Засвоює більш ємкі узагальнення по темі
Ставить питання з метою закріплення нових знань	Закріплює отримані знання шляхом повторення висновків, самоконтролю та ін.
Пропонує вправи по застосуванню знань на практиці поза стандартних ситуацій	Виконує вправи та завдання по застосуванню отриманих знань у вирішенні нестандартних завдань

Оскільки лекція становить переважно монолог викладача, то, на думку П. Підласистого, Л. Фрідмана та М. Гарунова, проблемна лекція може мати таку структуру (табл.) [5].

№ з/п	Етапи	Цілі	Прийоми та способи лектора
1	Вступ	Оволодіти увагою аудиторії, викликати інтерес	Почати лекцію з несподіваної репліки, факту, жартівливого зауваження
2	Постановка	Показати її актуальність, проаналізувати суперечності, часткові проблеми, сформулювати загальну проблему	Звернення до інтересів слухачів, їх потреб, посилання на факти, документи, авторитетні висловлювання, аналіз усталених, але неправильних поглядів
3	Розчленування проблеми на підпроблеми, задачі, питання	Чітке відокремлення переліку проблем, задач, питань, розкриття їх сутності	Обґрунтування логіки розв'язання проблеми, побудова загальної схеми розв'язання проблеми, ідеї, гіпотези, засоби вирішення, можливі результати, наслідки
4	Виклад своєї позиції, підходів, засобів розв'язання	Показ у порівняльному аналізі власних підходів, позицій та інших думок	Обґрунтовані доказові судження, аргументи, використання прийомів критичного аналізу, порівняння
5	Узагальнення, висновки	Сконцентрувати увагу аудиторію на головному,	Твердження, що інтегрує головну ідею, думка, використання найсильнішого аргументу,

		висловити резюме тому, що було сказано	крилатого вислову. Показ перспективи розвитку подій
--	--	--	---

До переваг проблемного навчання можна віднести такі:

- вчить мислити логічно, науково, творчо;
- формує елементарні навички пошукової, дослідницької роботи;
- активно формує та розвиває позитивне ставлення, інтерес до навчання;
- робить навчальний матеріал більш доказовим та переконливим;
- впливає на емоційну сферу здобувачів, формує впевненість, радість, задоволення від розумової діяльності;
- сприяє формуванню стійких знань.

Недоліками проблемного навчання є:

- складність матеріалу, що вивчається;
- недостатність базових знань здобувачів.

Отже, технологія проблемного навчання передбачає розвиток культури мислення, його певних функцій, зокрема таких, як розуміння, аналіз і узагальнення, вирішення проблемних ситуацій, орієнтування на найголовніше – критичне мислення, яке є продуктивним. Проблемний виклад матеріалу ефективний, якщо він складається на основі глибоких і міцних знань здобувачів, культури пізнавальної діяльності, інтересів і здібностей з урахуванням виховних і навчальних завдань, що стоять перед колективом.

Список використаної літератури

1. Лернер И. Я. Дидактические основы методов обучения. / И. Я. Лернер. - М.: Педагогика, 1981. - 186 с.
2. Махмутов М. І. Организация проблемного обучения в школе. Книга для учителей./ М. І. Махмутов. - М.: "Освіта", 1977. - 240 с.
3. Рубинштейн С. Л. Основы общей психологии/ С. Л. Рубинштейн. - СПб.: «Питер», 2002. – 720 с.
4. Вульф, Б.З. Педагогика: Учебное пособие для бакалавров / Б.З. Вульф, В.Д. Иванов, А.Ф. Меняев; Под ред. П.И. Пидкасистый.. - М.: Юрайт, 2015. - 511 с.
5. Курлянд З. Н. Педагогіка вищої школи: Навч. посіб. / З. Н. Курлянд, Р. І. Хмелюк, А. В. Семенова, І. О. Бартенєва, І. М. Богданова. - 3-є вид., переробл., доповн. - К. : Знання, 2007. - 495 с.

ПОНЯТТЯ І СУТНІСТЬ ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Браткевич А.В.

Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка

Сучасна система освіти ставить за мету забезпечення для кожного громадянина можливостей постійного духовно-творчого самовдосконалення, задоволення інтелектуальних та культурних потреб. Серед пріоритетних завдань розбудови системи освіти, визначених Національною доктриною розвитку освіти, можна виділити: "...створення умов для розвитку особистості і творчої самореалізації кожного громадянина України..." [1]. Цьому сприятиме залучення молоді до дослідницької діяльності, адже людина за своєю природою – дослідник. Особливо яскраво пошукова активність проявляється в дитячому віці, коли невеликий життєвий досвід не дає можливості отримати відповіді на всі питання.

Дослідницька діяльність з визначення І. Зимньої і О. Шашенкової – це «специфічна людська діяльність, яка регулюється свідомістю і активністю особистості, спрямована на задоволення пізнавальних, інтелектуальних потреб, продуктом якої є нове знання, отримане у відповідності з поставленою метою та у відповідності з об'єктивними законами і обставинами, що визначають реальність і досяжність мети. Визначення конкретних способів та засобів дій,